Elena Gorschkow

14.9.2022

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

STTK:n kirjallinen asiantuntijalausunto, LaV pe 16.9.2022 klo 9.15

Hallituksen esitys eduskunnalle avoimuusrekisterilaiksi, HE 98/2022 vp

Lausunnon pääkohdat

- Avoimuusrekisteri on kannatettava ja parantaa päätöksenteon sekä vaikuttamistyön läpinäkyvyyttä
- Kirjaamiskäytäntöjen on oltava mahdollisimman yksinkertaisia siten, että hallinnollinen taakka ei muodostu pienemmille toimijoille kohtuuttomaksi
- Asetettavassa neuvottelukunnassa on oltava edustettuna laajasti vaikuttamistyötä tekeviä toimijoita

Yleistä

STTK kiittää avoimuusrekisterilain valmistelusta, joka toteutettiin laajasti koronatilanteesta huolimatta ja hyvähenkisenä eri toimijoiden kesken. Tämä kertoo hyvää suomalaisen yhteiskunnan halusta toteuttaa päätöksentekoa avoimena sekä läpinäkyvänä.

Vaikuttamistyö on osa demokratiaan kuuluvaa vuoropuhelua päätöksentekijöiden ja yhteiskunnan eri toimijoiden kesken. STTK pitää tärkeänä, että sitä avataan julkisesti ja lakisääteisesti. Tämä antaa kansalaisille mahdollisuuden tarkastella päätöksenteon perusteita sekä ymmärtää niitä paremmin, mahdollisesti vähentäen negatiivisia mielikuvia vaikuttamistyöstä. Samalla se luo toimijoille rakenteen, missä vaikuttamistyö nähdään yhdenvertaisena mahdollisuutena tarjota omia ratkaisuja päätöksenteon tueksi. Avoimuusrekisteristä hyötyvät siten kaikki vaikuttamistyötä eli lobbaamista tekevät tahot.

STTK kannattaa hallituksen esityksen avoimuusrekisterin soveltamisalaa, joka sisältää eduskunnan ja ministeriöt. STTK kuitenkin olettaa, että myöhemmin tehdään avoimuusrekisterin toimivuudesta arviointia ja pohditaan soveltamisalaan sisällytettäväksi myös virastot.

Elena Gorschkow 14.9.2022

Hallinnollinen taakka

STTK pitää tärkeänä, että avoimuusrekisterin tietojärjestelmä kehitetään mahdollisimman yksinkertaiseksi tehtävää raportointia varten. Tämä on olennaista erityisesti siksi, ettei pienempien toimijoiden hallinnollinen taakka tule kohtuuttomaksi. Samasta syystä on tärkeää, että valvova rekisteriviranomainen VTV saa riittävät resurssit etenkin ensimmäisten toimeenpanovuosien aikana ilmoitusvelvollisuuden neuvontaan.

Pidämme myös tärkeänä sitä, että avoimuusrekisterin yhteydessä kerättävät henkilötiedot noudattavat yleisiä tietosuojasääntelyn vaatimuksia kaikilta osin.

Neuvottelukunta

STTK pitää hyvänä neuvottelukunnan asettamista esitetyn mukaisesti, ilman päätäntävaltaa valvovaan viranomaiseen. Sen toiminta on kuitenkin olennaista eri toimijoiden tiedonkulun ja yhteisen itsesäätelyn näkökulmasta. Siksi STTK pitää olennaisena, että sen kokoonpano on laaja ja sisältää monipuolisen edustuksen erikokoisten ja eri aloilla vaikuttamistyötä tekevistä toimijoista.

STTK pitää tärkeänä, että siinä on edustus myös kaikista työmarkkinakeskus-järjestöistä.

Lisätietoja: Elena Gorschkow, yhteiskuntavaikuttamisen päällikkö
elena.gorschkow@sttk.fi